

بسمه تعالی

درخواست پیشنهاد انجام طرح پژوهشی

REQUEST FOR PROPOSAL (RFP)

۱- نام کمیسیون یا کمیته درخواست کننده طرح پژوهشی:

کمیسیون صنایع

۲- عنوان پیشنهادی طرح:

تحلیل تأثیر هزینه تمام شده تأمین مالی با تأکید بر تسهیلات بانکی بر تولید و اشتغال

۳- بیان مسئله:

در اقتصاد ایران بانک ها مهمترین منبع تأمین مالی بنگاه های اقتصادی محسوب می شوند. زیرا بازارهای مالی در اقتصاد ایران گسترش کافی نداشته و برای سرمایه گذاران و فعالان بخش تولیدی امکان پیدا کردن جایگزین دیگری برای تأمین مالی در شرایط کنونی وجود ندارد. این مسئله برای بنگاه های کوچک و متوسط که عملاً امکان ورود به بازار سرمایه و تأمین مالی از بازارهای سرمایه هر چند محدود در اقتصاد ایران را ندارند از اهمیت بالاتری برخوردار است.

نظام بانکی می تواند از طریق تأمین مالی بنگاه ها و دادن اعتبار جهت سرمایه گذاری باعث ایجاد رونق اقتصادی و جلوگیری از کاهش تولید و اشتغال گردد. این مسئله توسط آسان سازی شرایط جهت واحدهای تولیدی و همچنین از طریق نرخ سود تسهیلات فراهم می گردد. لذا هزینه تأمین مالی و یا نرخ سود تسهیلات پرداختی توسط بانک ها، می تواند به عنوان یکی از متغیرهای تأثیر گذار بر تصمیمات سرمایه گذاری و ایجاد زمینه تولید و اشتغال برای بنگاه های اقتصادی از اهمیت بالایی برخوردار باشد.

دو دیدگاه در مورد هزینه تأمین مالی از طرف عرضه کننده و تقاضا کننده وجود دارد. از طرف عرضه منابع بالا بودن آن منجر به افزایش عرضه پس انداز ها و وجود منابع برای تسهیلات می گردد و از طرف تقاضا به عنوان هزینه ای برای سرمایه گذار محاسبه شده و توصیه به کاهش آن دارد. لذا تغییرات و سطح این متغیر برای هر دو طرف از حساسیت بالایی برخوردار بوده و رفتار علمی و دقیقی را نیازمند است تا در اقتصاد بتوان تعادل لازم را در این بازار فراهم و زمینه تخصیص منابع جمع آوری شده به سمت تولید و اشتغال بیشتر فراهم گردد.

از نظر نظام بانکی که سمت عرضه منابع می باشد نظر بر این است که نرخ سود تسهیلات برای کسب درآمد بیشتر باید در سطح بالاتری قرارگیرد. این دیدگاه در درجه اول باعث انحراف منابع و تسهیلات به سمت بخش هایی خواهد شد که توان پرداخت نرخ های سود بالا را داشته باشند که معمولاً بخش های واسطه ای با وجود تورم بالا چنین توانی را دارند. از طرفی با توجه به شرایط اقتصاد ایران، بازدهی پروژه های تولیدی با وجود رکود حاکم، در سطح پایین بوده و امکان باز پرداخت منابع وجود نداشته و اغلب تسهیلات با دیرکرد و

جریمه های ناشی از آن مواجه بوده که هزینه تأمین مالی را برای بخش تولیدی افزایش می دهد. در چنین شرایطی نرخ بازدهی پروژه ها نمی تواند معیاری برای بازدهی و توان پرداخت در نظر گرفته شود. ازطرفی نیاز به تأمین مالی در بخش تولیدی و محدودیت تأمین کنندگان آن بویژه در صنایع کوچک، ناچاراً آنها را به سمت سیستم بانکی سوق داده و با قبول شرایط، دریافت تسهیلات در هنگام نیاز و عدم توجه به بازدهی سرمایه گذاری، در مجموع اوراق و اسنادی را به عنوان وثیقه در اختیار بانک می گذارند که تعهد پرداخت آنها را در هر شرایطی تضمین نماید. موارد فوق باعث می شود که با بروز رکود و یا بحران ها و حتی در شرایط عادی نیز توان پرداخت بنگاه ها محدود و نتوانند به تعهدات خود عمل نموده و لذا علاوه بر تعهد بدهی با جرائم سنگینی روبرو شده که به صورت مضاعف توان مالی آنها را محدود نموده و گردش مالی بنگاه با محدود روبرو شده و تولید کاهش خواهد یافت. به طور طبیعی، در این شرایط تولیدکنندگان یا مجبور به تعطیل کردن فعالیت تولیدی خود خواهند شد و یا باید با کمتر از ظرفیت واقعی خود تولید کنند؛ لذا سطح تولید در کشور کاهش می یابد. نتیجه نهایی آن کاهش فعالیت اقتصادی و رکود عمیقتر و بیکاری بالاتری خواهد بود که با روح وجود بازارهای مالی به عنوان بخشی که موجبات رشد و اشتغال و رونق را فراهم می نماید ناسازگاری خواهد داشت.

نظام بانکی کشور، به عنوان بخشی اساسی از اقتصاد ایران، از جمله بخش هایی است که نقش مهمی در تحقق اهداف اقتصادی منجمله اقتصاد مقاومتی را دارد. هدایت سیستم بانکی به سمت نظامی که بتواند تأمین منابع برای پروژه ها را با توجه به بازدهی آنها مورد توجه قرار دهد. در شرایط کنونی و با مشکلاتی که سیستم بانکی کشور دست به گریبان آن می باشد این امکان به سختی می تواند فراهم شود. نظام بانکی، علاوه بر اینکه تحریم های اقتصادی شدیدی را پشت سر گذاشته که مانعی جدی بر سر راه ارتباط با بانک های خارجی است، با مشکلات داخلی بسیاری همانند افزایش معوقات، گسترش مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز، و مسائلی از این قبیل مواجه بوده است. تقویت تولید داخلی نیازمند الزامات و بسترهای گوناگونی است که تأمین مالی بنگاه های اقتصادی یکی از مهمترین آنهاست. زیرا بنگاه های اقتصادی چه برای سرمایه گذاری جدید و چه برای تأمین سرمایه در گردش نیازمند استفاده از منابع مالی هستند.

برای آنکه بانک ها بتوانند نقش خود را در تحقق اهداف اقتصادی ایفا نمایند، مناسب است نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با بازدهی فعالیت های تولیدی و نیز متناسب با نرخ تورم تعیین گردد. یکی از وظایف اصلی سیستم بانکی که در قانون برنامه نیز بر آن تأکید شده است تقویت بنگاه های اقتصادی کوچک است تا گامی در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی برداشته شود؛ چون بنگاه های اقتصادی کوچک و متوسط، علاوه بر انعطاف بالا از اشتغالزایی بالایی نیز برخوردارند. دومین اقدام بانک ها، اجرای دقیق قانون بانکداری بدون رباست. همچنین بانک مرکزی نیز باید چالش های موجود بر سر راه فعالیت بهتر بانک ها را برطرف کند. بدین جهت هدف در تحقیق پیش رو، تحلیل تأثیر هزینه تمام شده تأمین مالی با تأکید بر تسهیلات بانکی بر تولید و اشتغال در چارچوب فعالیت های اقتصادی استان می باشد.

۴- قلمرو پژوهش:

قلمرو این تحقیق در چارچوب اقتصاد استان می باشد که اثر تغییر این نرخ را در تداوم و یا عدم تداوم فعالیت اقتصادی استان در زمینه تولید و اشتغال مورد بررسی قرار می گیرد. در صورت نیاز می توان بنگاه های نمونه ای استان را بررسی و اثر هزینه تمام شده تأمین مالی را در آنها به عنوان نمونه مورد تجزیه و تحلیل قرار داد.

۵- اهداف پژوهش:

گرچه عوامل زیادی در تولید و اشتغال در هر سطحی چه در سطح ملی و یا منطقه ای بر تولید و اشتغال موثر می باشد ولی بررسی هر یک از آنها می تواند با توجه به سهم خود در آنها مورد مطالعه قرار گرفته و راهکارهای مخصوص خود را برای آن ارائه داد. از جمله این عوامل و با توجه به نقش واقعی آن از نظر خبرگان تولید و صنعت، هزینه تمام شده مالی است که می تواند مورد بررسی قرار گیرد. لذا، تجزیه و تحلیل تأثیر نرخ سود تسهیلات بانکی بر فعالیت بنگاه های تولیدی از جمله میزان تولید و اشتغال هدف اصلی این پژوهش خواهد بود. در این راستا می توان هدف های فرعی زیر را نیز در نظر گرفت:

- ✓ تجزیه و تحلیل تسهیلات پرداختی بر تولید و اشتغال در استان
- ✓ تجزیه و تحلیل اثر نرخ سود تسهیلات بر میزان تولید و اشتغال در استان.
- ✓ تجزیه و تحلیل اثر نرخ سود تسهیلات بر قیمت تمام شده تولید در اقتصاد استان.
- ✓ تجزیه و تحلیل اثر تعیین دستوری نرخ سود تسهیلات بر میزان تولید و اشتغال در سطح فعالیت بنگاه های استان.

۶- خدمات و برون دادهای مورد انتظار طرح

- بررسی عوامل اقتصادی و غیر اقتصادی تعیین کننده نرخ تأمین هزینه مالی و اثرات آن
- مطالعه در خصوص پیشینه داخلی و جهانی موضوع
- بررسی وضعیت کشور در شرایط کنونی
- اثر تعیین نرخ سود دستوری به منظور افزایش تولید و اشتغال و اثر آن در اقتصاد
- بررسی نقش و جایگاه بانک ها در رسیدن به اهداف رشد اقتصادی.
- شناسایی عوامل نوسانات در نرخ سود و تعیین تأثیر آن بر تولید و اشتغال
- بررسی میزان تأثیر نرخ سود پرداختی به سپرده ها در جذب مشتریان.
- بررسی تأثیر میزان تسهیلات پرداختی به بنگاه ها و سرمایه گذاران در جهت افزایش تولید و اشتغال.
- ارائه راهکارها و پیشنهادات مناسب جهت افزایش نقش موسسه های مالی در راستای افزایش تولید و اشتغال.

● مطالعه موردی: اثر رکود و نقش جریمه های بانکی بر تداوم فعالیت بنگاه ها در سطح استان اصفهان
ساختار طرح پیشنهادی شامل:

- مقدمه
- تعریف مسئله
- مرور ادبیات
- روش پژوهش
- متغیرها
- مراحل ارزیابی
- تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری

۷- دوره پیش بینی شده برای انجام طرح :

قلمرو زمانی: با توجه به اهداف در نظر گرفته شده بین ۴ الی ۶ ماه می باشد.

۸- مشخصات مسئول یا کارشناس پاسخ گو در خصوص موضوع طرح:

نام و نام خانوادگی: مرضیه زرهون سمت: کارشناس کمیسیون آموزش، پژوهش و توانمندسازی
نشانی: اصفهان، پل خواجه، میدان فیض، ساختمان جدید اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان،
دبیرخانه مشترک کمیسیون ها و تشکل های اقتصادی
آدرس پست الکترونیکی: otagh.amoozesh@gmail.com
تلفن ثابت: ۳۶۶۱۲۰۵۵ داخلی ۱۸۱۳ و ۱۸۰۱